

Styrets årsberetning

2017

Nordnorsk stiftelse for historiefremføring,
menneskerettigheter og fredsbygging

Innledning

I Stortingsproposisjon 1S (2016-2017) heter det:

Målet med tilskottet er at Narviksenteret – nord- norsk stiftelse for historieformidling, menneskerettigheter og fredsbygging, kan fremme kunnskap om og forståing for fred og menneskerettar gjennom dokumentasjon og formidling av mellom anna nordnorsk krigs- og okkupasjonshistorie. Tilskottet skal særleg medverke til at senteret kan tilby eit godt opplæringstilbod om fred og menneskerettar til barn og unge.

Styret har gjennom året som har gått forsøkt å legge til rette for at organisasjonen på best mulig måte skal oppfylle de forpliktelser som ligger i dette mandatet gitt fra Stortinget. I tillegg har styret vært opptatt av å styrke formidlingen knyttet til vår nære relasjon med Røde Kors.

Det er på ingen måte små ord eller oppgaver, heller tvert i mot, og Rom var ikke bygd på en dag. Likevel er styret fornøyd med det arbeid som organisasjonen har lagt til grunn gjennom året som har gått.

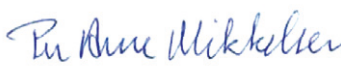
Hele organisasjonen har gjennom året vist seg å være fremoverlent og samarbeidsvillige, noe som vi vil legge til rette for at skal fortsette. I en verden som ser ut til å endre seg stadig raskere er det viktigste fortrinnet noen organisasjon kan ha inspirerte og motiverte medarbeidere.

Styret takker for den innsats ansatte har utført og den støtte Narviksenteret har fått fra staten og andre samarbeidspartnere.

Narvik, 19. mars 2018

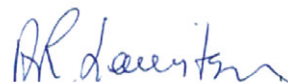
Edel Storelvmo
Styreleder

Per Arne Mikkelsen
Nestleder

Steinar Aas
Styremedlem

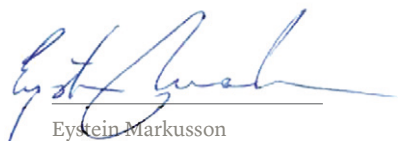
Ann-Rigmor Lauritsen
Styremedlem

Per Henrik Mørk
Styremedlem

Jens Revold
Styremedlem

Eystein Markusson
Direktør

“Forskningsbasert undervisning er en sentral del av virksomheten”

Regjeringens strategi for freds- og menneskerettighetssentrene

Styret

Leder	Edel Storelvmo
Nestleder	Per Arne Mikkelsen
Styremedlem	Per Henrik Mørk
Styremedlem	Ann-Rigmor Lauritsen
Styremedlem	Jens J. Revold
Styremedlem	Steinar Aas
Varamedlem	Tone Hågensen
Observatør	Tor Gunnar Pedersen

Virksomhetens art

Stiftelsen skal fremme kunnskap om og forståelse for fred, krigens regler, internasjonale konvensjoner og menneskerettigheter gjennom forskning, dokumentasjon og formidling med særlig fokus på krigs- og okkupasjonshistorien i Nordområdene.

Ledelse

Direktør	Eystein Markusson
----------	-------------------

Styret holdt fem styremøter i 2017. Det ble behandlet 28 saker.

Økonomi

Årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling og resultat pr 31.12.2017 og utviklingen og resultatet av virksomheten i 2017. Det har ikke inntruffet ekstraordinære forhold eller vesentlige hendelser som påvirker årsregnskapet etter balansedagen. Fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelse av regnskapet.

I 2017 mottok stiftelsen kr. 7.409.000 i statlig driftsstøtte. I tillegg ble det inntektsført kr. 7.416.584 i øvrige tilskudd til driften. Løpende drift ga inntekter på kr. 2.275.570. Driftskostnadene utgjorde kr. 16.407.940. De største postene er knyttet til drift av krigsmuseet, avskrivninger av driftsmidler, reisekostnader knyttet til internasjonale prosjekter, og lønn og sosiale kostnader ved senteret. Dette representerer en økning på 78 % fra forrige år. Overskuddet på driften ble kr. 693.213,-. Årsresultatet ble et overskudd på kr. 521.049, som i sin helhet overføres til annen egenkapital.

Stiftelsens samlede egenkapital og gjeld var ved utgangen av året kr. 112.044.643, hvorav grunnkapitalen utgjorde kr. 200.000 og kr. 105.573.853,- er avsetninger i forbindelse med oppføring av nytt bygg og utstillinger.

”... utvikle undervisning som utfordrer det etablerte, og som gir kritiske elever og lærere.”

Regjeringens strategi for freds- og menneskerettighetssentrene

Arbeidsmiljøet og personalet

Personalet gjennom året (varierende stillingsandeler)

Patricia Adelino	Praktikant/EVS-voluntør
Joakim Arnøy	Freds- og ungdomsarbeid
Elena Badanina	Pedagog
Sølvi Irene Elvheim	Adm/økonomi
Per Englund	Handverker
Ann Kristin Kristensen	Formidling Røde Kors/IHR
Eystein Markusson	Direktør
Gerd Myrland	Museumsvert
Giovanna Nizzero	Praktikant/EVS-voluntør
Gaute Rønnebu	Stipendiat UIT
Michael Stokke	Forsker
Ulf Eirik Torgersen	Museumsleder
Kristoffer Østnes	Formidler/arkiv

Gjennomsnittlig antall årsverk: 15

Det er ikke registrert forhold som indikerer mangler ved arbeidsmiljøet. Det er ikke registrert skader eller ulykker i 2017. Institusjonen har fokus på HMS og har fulgt dette opp jevnlig. Virksomheten forurensrer ikke det ytre miljø. Det totale sykefraværet var på 2,68%, fordelt på henholdsvis 0,84 % for menn og 1,84 % for kvinner.

Lokaler

Virksomheten har drevet sin virksomhet i selveid seksjon i sameiet Det 4. Hjørnet i Narvik sentrum. Narviksenteret leier lagerlokaler i Parkhallene av Narvikgården AS.

I tillegg har stiftelsens Nordland Røde Kors Krigsmuseum lokaler i Torvhallen i Narvik vært benyttet som lager inntil disse ble tømt og solgt i løpet av 4. kvartal 2017. Lokalene var stilt til rådighet gjennom avtale.

Likestilling

Stiftelsens styre bestod av to kvinner og fire menn. Ved årets utgang var det ansatt tre kvinner og seks menn i stillinger større enn 50 %.

Besøkstall 2017

Besøkstallene er samlet sett 41 % høyere i forhold til 2016. Det er to hovedårsaker til dette: for det første er dette første fulle driftsår med nye utstillinger, med økt satsing mot marked og flere dager åpent i løpet av året. For det andre er det satset på å øke formidlingen mot skoleverket både gjennom opplegg rundt i landsdelen og i egne lokaler. Denne satsingen gir nå avkastning og økningen for denne gruppen som har vært hovedsatsingsområde er på hele 141 %.

	Pax 2017	Pax 2016	Pax 2015	Pax 2014	Pax 2013
Elever i grunnopplæringen (6 – 18 år)	5.760	2.384	3.457	2.614	2.140
Lærere i grunnopplæringen	412	131	143	137	95
Konferanser / åpent hus arr./andre	2.483	424	636	800	620
Militære avd. (18 – 25 år)	1.360	1.576	1.480	1.260	1.580
Turistgrupper	2.644		3.650	3.320	3.240
Grupper etter avtale, næringslivet/org	841		420	590	470
Enkeltbesøk – uten tilrettelegging	16.685	16.840	13.720	13.340	13.760
Totalt	30.185	21.365	23.506	22.061	21.810

\ Verdier

**Human
Åpen
Tilstede
Respekt**

Nærmere om driften i 2017 og videre drift

Navn

”Narviksenteret” - “Narvik War and Peace Centre”.

Visjon

Narviksenteret – fredsbygging gjennom kunnskap om krig.

Virksomhetside

Stiftelsen skal fremme kunnskap om og forståelse for fred, krigens regler, internasjonale konvensjoner og menneskerettigheter gjennom forskning, dokumentasjon og formidling med særlig fokus på krigs- og okkupasjonshistorien i Nordområdene.

Narviksenterets virksomhetsområder er:

- Formidling
- Forskning
- Dokumentasjon

Verdier

Verdigrunnlaget er avgjørende for at vi skal lykkes over tid og er kjernen i styring av Narviksenteret. Verdier motiverer og veileder oss i hvordan vi driver virksomheten og hvordan vi samhandler internt og eksternt.

Human \ likeverd, verdighet, til å stole på

Åpen \ transparent, inkluderende, upartisk, nysgjerrig

Tilstede \ aktuell, synlig, relevant, nyskapende

Respekt \ for alle, lyttende, medmenneskelig, troverdig

”...særlig rette sitt opplærings- og formidlings arbeid mot barn og unge for å styrke menneskerettigheter og toleranse.”

Regjeringens strategi for
freds- og menneskerettighetssentrene

Holdningsskapende arbeid

Formidling

Skolen er vår viktigste målgruppe og som det fremgår av besøksstatistikken er det gjennomført en rekke tiltak rettet mot skoleverk. Mange har oppsøkt museet, men vi har også besøkt mange skoler i landsdelen. Til sammen har vi hatt 5760 deltakere i alderen 6-19 år og 412 lærere har tatt del i ulike opplegg. Det er en rekke emner som blir dekket i våre opplegg i og for skolen.

Undervisningsopplegg i egne lokaler

Vi tar i mot grupper fra skolene i regionen til flere ulike undervisningsopplegg. Eksempler på opplegg som annonseres gjennom våre nettsider og andre kanaler er:

- Innføring i temaet «Andre verdenskrig i Nord-Norge»
- Konflikter – “Vi og De Andre”
- Jugoslaviske fanger og “Mamma Karasjok”
- Spioner, sabotører og krigere – Nordnorsk motstandskamp under andre verdenskrig

På grunn av avstandene i landsdelen er dessverre antallet skoler og elever som kan nå oss på dagstur begrenset og vi blir mest brukt av skoler fra nærområdet. Men vi har også jevnlig besøk fra skoler i Midt-Troms, Vesterålen, Lofoten og Sør-Troms.

Vi legger stor vekt å drive et kontinuerlig utviklingsarbeid på alle våre formidlingsopplegg. Så langt det lar seg gjøre forsøker vi blant annet å finne stoff som har lokal relevans for de som kommer på besøk.

Vi spesialtilpasser også endel opplegg, i første rekke mot grupper av lærere som ønsker å sette særlig fokus på tema hvor Narviksenteret har kompetanse.

De ovennevnte oppleggene har som sin primære målgruppe ungdom i alderen 13-19 år. I tillegg tar vi i mot barn fra 6-12 år (og i noen tilfeller også barnehage-grupper) hvor vi tar opp tema som krig, fred, flukt gjennom spill og lek, f. eks. juleverksted.

Undervisningsopplegg utenfor egne lokaler

Siden Narviksenteret er det eneste av freds- og menneskerettighetssentrene som ligger i Nord-Norge har vi som ambisjon å ha aktiviteter og opplegg som når hele landsdelen. Men landsdelen er stor, fra Kirkenes til Narvik er det over 1000 km, og derfor blir det vanskelig for mange skoler å besøke utstillingene i Narvik. Det har derfor vært en målrettet satsing for å nå flere skoleelever gjennom besøk ute i skolene. I 2016 besøkte vi 20 ulike skoler i landsdelen med forskjellige opplegg. De fleste av disse ble tilbudt som en del av ordningen Den kulturelle skolesekken (DKS). Narviksenteret har videreført vårt gode samarbeid med FN-sambandet. I 2017 har vi sammen gjennomført to runder med formidlingsvirksomhet. Under Vinterfestuka innledet vi 7 kinovisninger for henholdsvis barneskole, ungdomsskole, og videregående skole. I løpet av internasjonal uke/FN-dagen gjennomførte vi Handelsspillet, en interaktiv læringsøvelse som tar for seg, blant annet, global ulikhet.

Unge gjester studerer de nye utstillingene i Narvik Krigsmuseum.
Foto: K. Punsvik.

Militært personell

Det er en lang tradisjon for besøk fra ulike militære grupper ved krigsmuseet i Narvik. Til sammen utgjorde disse 1360 personer i 2017. Dette omfatter grupper fra norske og utenlandske utdanningsinstitusjoner, norske militære avdelinger på velferdstur og besøkende utenlandske militære enheter på treningsopphold eller offisielle besøk. Vi tilrettelegger opplegg i den grad det er ønskelig innen krigshistorie og internasjonal humanitære rett.

Røde Kors og Internasjonal Humanitær Rett

I løpet av året har vi arbeidet sammen med Røde Kors for å tilpasse formidlingsopplegg og utstillinger knyttet til internasjonal humanitær rett og andre felles kjerneverdier. Som et ledd i dette arbeidet er det signert en samarbeidsavtale mellom Norges Røde Kors, Nordland Røde Kors, Nordland Røde Kors Krigsmuseum og Narviksenteret om samarbeid på flere områder. Det ble arbeidet i løpet av høsten med å utarbeide en handlingsplan som vil bli fremlagt for styrebehandling våren 2018.

Høyere utdanning

I 2016 ble det arrangert pedagogiske opplegg for besøkende studentgrupper fra Krigsskolen, Krigshøgskolan, Försvarshögskolan og UiT - Norges arktiske universitet. I tillegg til dette er det gitt støtte til flere studenter som arbeider med sine masteroppgaver. Ansatte ved Narviksenteret har vært forelesere ved samarbeidende institusjoner.

Faste utstillinger

Utstillingen i Krigsmuseum er det elementet i virksomheten som har størst synlighet, genererer størst aktivitet og krever mest ressurser.

Ved siden av å fortelle den nord-norske krigshistorien har utstillingen en del som reflekterer over universelle spørsmål knyttet til krig, konflikt og menneskerettigheter. Som besøkstillene viser har utstillingen besøk fra mange forskjellige grupper. Ved siden av å være et sentralt virkemiddel i det holdningsskapende arbeidet ovenfor barn og unge spiller den en viktig rolle som en del av reiselivstilbudet i regionen. Til sammen hadde vi 20.170 betalende gjester som fikk informasjon om krigshistorie og andre spørsmål

knyttet til krig, konflikt og menneskerettigheter.

Basert på egne erfaringer og tilbakemeldinger fra gjester og eksterne eksperter gjennomførte vi et justeringsprosjekt i utstillingene vinteren 2017. Utstillingene får jevnt over gode tilbakemeldinger på TripAdvisor og lignende nettsteder (4,5 av 5).

75 år siden de jugoslaviske fangene kom til Nordland

I juni 2017 var det 75 år siden ankomsten til de første jugoslaviske fangene til Nordland.

Det kom flere fanger utover 1942 og 1943, så til sammen 4041 fanger ankom. Av den kontingenten som var under SS i Nord-Norge i ni måneder, 2664 fanger, døde 1931, dvs 72 % av dem.

Det var fangeleirer Nordland fylke i følgende kommuner: *Narvik kommune* (Beisfjord og Øvre Jernvann) *Saltdal kommune* (Botn og Pothus) *Rana kommune* (Polarsirkelen, Krokstrand, Bjøllånes), *Hemnes kommune* (Korgen) og *Vefsn kommune* (Osen).

Narviksenteret hadde ansvar for alle arrangementer som skjedde lokalt i Narvik og hadde i tillegg koordineringsansvaret for gjennomføringen av besøket fra serbiske gjester fra Vojvodina, en rekke serbiske vennskapsbyer, den serbiske ambassadøren til Norge og representanter fra Nordland fylkeskommune. Dette ble gjennomført i samarbeid med Nordland fylkeskommune. Narviksenteret hadde ansvaret for den overordnede koordineringen, forflytning mellom steder og planlegging i samarbeid med lokale arrangører.

Delarrangementer i markeringen:

Narvik: Åpen konferanse om «Jugoslaviske fanger i Norge og deres minne»

Beisfjord: minnemarkering og avduking av informasjonstavler

Fauske: Minnemarkering i Melenci-parken.

Saltdal: HMK Harald bekranset gravstedet i Botn, besøk på Blodveimuseet og Nasjonalparksenteret.

Vefsn/Hemnes: Vennskapssambandet Norge-Vest Balkan sin «Nasjonale markering» i samarbeid med Hemnes og Vefsn kommuner.

Fylkesordfører Sonja Steen fra Nordland fylkeskommune og president Istvan Pastor fra Vojvodinas provinsforsamling (Serbia) under bekransning av monumentet over de falne jugoslaviske i Beisfjord. Foto: S. Forsland, NFK.

I forbindelse med markeringen ble det gjennomført flere tiltak:

- Ny informasjonsfilm om leiren i Beisfjord
- Tegneserieroman om Beisfjord-leiren av Ingebjørg Jensen
- Nye informasjonstavler i leirområdet
- Produksjon av informasjonshefte om Beisfjord-leiren
- Performance-kunst ved leiren ved Øvre Jernvann utført av en gruppe serbiske og norske kunstnere.

Narviksenteret støttet i tillegg produksjonen av filmen ”Cross of Blood” av regissøren Simo Brdrar om jugoslaviske fanger i Botn. Filmen var ferdig sommeren 2017.

I september markerte vennskapssambandet Norge-Vest-Balkan 30-årsjubileet for Det norske hus i Gornji Milanovac, Serbia. Michael Stokke med flere andre bidro til etableringen av en ny utstilling om de jugoslaviske fangene i Norge under andre verdenskrig. Narviksenteret deltok i markeringen som en del av en norsk delegasjon fra Nordland og Trøndelag.

Foredrag, seminarer og annet

I løpet av året ble det arrangert til sammen 10 seminarer, boklanseringer eller foredrag åpen for publikum. Blant annet ble 100-årsdagen for den russiske revolusjon markert med foredrag fra russiske og norske forskere.

Narviksenteret gir råd og informasjon til mange som er interessert i tema som vi har spiss-kompetanse innen, både forfattere, journalister og andre. Det er inngått samarbeidsavtale med produksjonsselskapet Storyline NOR AS som arbeider med å realisere et stort anlagt tv-drama i flere episoder. Vårt bidrag er nettverksarbeid, fagkompetanse og felles søknadsskriving.

”... utføre sine oppgaver innenfor et landsdekkende og et internasjonalt perspektiv.”

Regjeringens strategi for freds- og menneskerettighetssentrene

Internasjonalt ungdomsarbeid

Narviksenteret har videreført sin svært aktive rolle innen EU-kommisjonens ungdomsprogram Erasmus + /Aktiv Ungdom. I 2017 har mye av fokus vært på opplæringskurs av ungdomsarbeidere og andre formidlere. Vår koordinator har fullført opplæringen «Training of Trainers», og gjennomført en rekke kurs, både nasjonale og internasjonale. Vi har også videreført vår rolle som distriktskontrakt for programmet. I 2017 har vi gjennomført prosjekter innen ikke-formell læring av type europeisk volontørtjeneste, ungdomsutvekslinger, opplæringskurs for ungdomsarbeidere, og strategisk partnerskap.

European Voluntary Service (EVS)

- a) I februar tok vi i mot 2 volontører, fra henholdsvis Italia og Portugal. Våre volontører har, for første gang, blitt helt innlemmet i egen organisasjon, og løst flere oppgaver for Narviksenteret. Blant annet har de assistert med vertskapet i krigsmuseet i sommermånedene. Vår italienske volontør sluttførte sitt prosjekt til jul, mens vår portugisiske volontør har videreført prosjektet sitt helt til maksimalgrensen på ett år.
- b) Ved årets start hadde vi 2 norske ungdommer utenlands som volontører, den ene i Aten, Hellas og den andre i Marmande, Frankrike. Disse to har fullført sine prosjekter i juni og juli 2017, og reist hjem igjen. I november sto vi bak utsending av en person til, denne til Palermo, Italia. Arbeidet med å rekruttere flere norske ungdommer til dette programmet fortsetter.

Ungdomsutvekslinger

- 1) Sommeren 2017 gjennomførte vi en ungdomsutveksling i egen by. I forbindelse med prosjektet «Remembrance: When the world comes to a small village» tok vi i mot 26 deltakere fra Serbia, Polen og Frankrike, samt lokale ungdommer for 8 aktivitetsdager i Beisfjord og Narvik.
- 2) I august var vi partner i ungdomsutvekslingen “Grow your citizenship”. Prosjektet ble gjennomført av vår franske partner i Marmande med deltakelse av norske, franske, estiske og georgiske ungdommer.

Opplæringskurs

I 2017 har vi vært med i gjennomføringen av flere opplæringskurs enn noen gang tidligere. Noen av kursene har vært del av Narviksenterets egen prosjektportefølje, mens andre kurs har vært gjennomført i samarbeid med andre. Alle kursene har relevans for Narviksenterets kjerneverdier.

Med andre kursarrangører

1. «No Hate Speech», Oslo, februar.
Kurs med 28 deltakere fra mange land, arrangert av Aktiv Ungdom. Kurset tok utgangspunkt i Europarådets kampanje mot hatprat, og formidlet blant annet læringsmetoder for å motvirke hatefulle ytringer. Arrangert av Aktiv Ungdom.
2. EVS midtsemester-seminar, Oslo, februar.
Seminar for om lag 60 EVS-volontører med prosjektsted i hele Norge. Arrangert av Aktiv Ungdom.
3. «Embracing Diversity», Oslo, april.
Kurs med 32 deltakere fra mange land. Kurset tok for seg mangfold og inkludering, derunder kompetanser som hjelper med å arbeide med grupper med mange forskjeller. Arrangert av SALTO Inclusion og Aktiv Ungdom.
4. «The Power of Words», Warszawa, Polen, mai.
Kurs med 24 deltakere fra mange land. Vi arbeidet med å sette et kritisk blikk på informasjon og media, og mekanismer av innflytelse som disse kan ha på en person eller gruppe. Arrangert av det polske nasjonalkontoret for Erasmus+.
5. «One Last Chance – Conflict resolution training», Puszczykowo, Polen, juli 2017.
30 deltakere fra mange ulike land fikk lære om praktiske metoder av konflikthåndtering over 5 aktivitetsdager. Arrangert av Jeden Swiat.
6. «Counter and Alternative Narratives against Hate Speech», Utøya, oktober.
Kurs med 31 deltakere fra mange land. Vi arbeidet med hvordan motarbeide hatefulle narratives, samt hvordan bygge opp alternativer til slike historier som sprer hat. Arrangert av det europeiske Wergelandsenteret og Europarådet.

Koordinert av Narviksenteret

«One Last Chance – Part 2», Ballangen, november 2017.
Tredje utgave av kurskonseptet som vi har utformet sammen med vår portugisiske partner Ha Moment. Over 5 aktivitetsdager med totalt 26 deltakere fra Estland, Portugal, Makedonia, Kroatia, Norge, Spania, Italia, Hellas, Kypros, Latvia, Litauen og Nederland, arbeidet vi med praktiske metoder av konflikt-håndtering.

FREMTID

SAMTID

... I 2017 har mye av fokus vært på opplæringskurs av ungdomsarbeidere og andre formidlere.

Strategisk partnerskap

1. I 2017 har vi videreført det strategiske partnerskapet «First ADR Kit». Prosjektets overordnede mål er å tilpasse alternativ konflikthåndtering fra næringsliv og styreverom til ungdomsfeltet. I mars hadde vi to av våre medarbeidere, samt to andre norske deltakere vi inviterte med, tilstede på prosjektseminar i Pesaro, Italia for å utvikle workshops. I juni var vi vertskap for prosjektmøte i Beisfjord og Narvik. Prosjektet er finansiert i Polen, og har partnere også fra Estland, Italia og England. Dette prosjektet slutføres midtveis i 2018.
2. Høsten 2017 startet det strategiske partnerskapet «Speaker's Corner». Prosjektet har som hovedmål å utvikle en læringsøvelse om ytringsfrihet, og hvordan våre meninger påvirkes av responsen vi får fra andre. Prosjektets første samling skjedde i Split, Kroatia i desember. Prosjektet er finansiert i Kroatia, og koordinert av vår kroatisk partner, og har partnere også fra Spania, Italia, Portugal, Romania, Slovenia og Belgia. Prosjektet slutføres i løpet av 2018.

Erasmus+ Generation Declaration

Vår koordinator var i høst med i arbeidsgruppen (bestående av et medlem fra hvert av Erasmus+ landene) som samlet innspill og formulerte forslag til Europakommisjonen og EU parlamentet for fremtidens ungdomsprogram. Deklarasjonen ble framsatt i Brussel i november, og kan ses her: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus2/files/erasmus-generation-declaration_en.pdf

” - arbeide med forskning, dokumentasjon og formidling innenfor områdene demokrati, fred og menneskerettigheter, krig, minoriteter og folkemord.”

Regjeringens strategi for
freds- og menneskerettighetssentrene

Forskning og dokumentasjon

Det NFR-finansierte forskningsprosjektet ”I en verden i total krig: Norge 1939-45” representerer et ambisiøst forsøk på å nytolke Norge under andre verdenskrig og å bevege forskningen inn i uutforskede områder.

Forskningen skal være preget av komparative og transnasjonale perspektiver og anvende nye metodiske tilnærminger. En av målsetningene er å frigjøre forskningen fra de nasjonale rammene som har begrenset den, og å studere ny tematikk. NTNU, IFS og Narviksenteret er sentrale samarbeidspartnere.

Prosjektet tar utgangspunkt i tre primære perspektiver:

1. Krigen i Norge må behandles som ett aspekt av en større europeisk konflikt.
2. Nordkalotten er det geografiske fokuset i prosjektet.
3. Prosjektets nordlige utsyn tjener ønsket om å integrere nye metodiske tilnærminger og konsepter som kjønn, hverdagsopplevelser, identitet og erindring som sentrale metodologiske tilnærminger.

Det nordlige Europa er utsiktspunkt for prosjektet, uten at det avgrenser seg geografisk til denne regionen. Valget er begrunnet med at flere sentrale stormakter og småstater hadde sterke politiske og strategiske interesser knyttet i nord og at området økte i betydning utover krigen. Den norske eksilregjeringens politiske agenda var i 1942 dominert av spørsmål knyttet til Nordkalotten. En annen grunn er at den tyske okkupasjonen i nord førte til en overveldende asymmetri mellom tyskere og den lokale, multi-etniske befolkningen. Det generelle tyske behovet for forsyninger førte til en sterk vekst i den nordnorske økonomien. De enorme tyske rustningstiltakene i nord virket i samme retning. Krigshandlingene som fant sted under Narvik-felttoget 1940, på Litsa-fronten fra 1941 og under Petsamo-Kirkenes-operasjonene fra høsten 1944 var de klart mest omfattende og intense i Norge og grenseområdene.

Narviksenteret er formidlingsansvarlig i prosjektet og har startet arbeidet med å bygge opp en formidlingsportal om andre verdenskrig.

... Narviksenteret er formidlingsansvarlig i prosjektet og har startet arbeidet med å bygge opp en formidlingsportal om andre verdenskrig

Som en del av prosjektet er Gaute Rønnebu ansatt av UiT som PhD-stipendiat med arbeidssted Narviksenteret. Rønnebu skal arbeide med et delprosjekt med arbeidstittelen «humanitære organisasjoners rolle i Norge under andre verdenskrig».

Samarbeidsprosjektet «Jernbanebygging i Nordland under andre verdenskrig. Sovjetiske krigsfangers fangenskap og tvangsarbeid» ble startet som et forprosjekt i 2016. I 2017 ble det status som prosjekt under det norsk-russiske miljøvernssamarbeidet. Det har som mål å formidle fangeleirene og minnesmerkene etter de sovjetiske krigsfanger langs den planlagte jernbanelinjen i Nordland. Dette er et samarbeid med Riksantikvaren, Nordland fylkeskommune, Likachev-instituttet og en rekke andre norske og russiske partnere. Det er signalisert at prosjektet vil bli finansiert 2017-19 og det pågår arbeid for å sikre en ytterligere forlengelse. I Mo i Rana 31. mai og 1. juni arrangerte Helgeland museum og Narviksenteret et seminar der 15 foredragsholdere deltok, inkludert tre fra Russland. De russiske samarbeidspartnere

fikk nyeste informasjon fra den pågående forskning på sovjetiske krigsfanger og jernbanebygging som er i Norge. De norske fikk høre om de russiske arkiv og russisk etterkrigshistorie. Vi fikk også gitt informasjon om prosjektet til 35 andre fremmøtte på seminaret, som var fra både lokalbefolkningen og tilreisende.

På bakgrunn av arbeidet med ikke-formell læring har koordinator deltatt i arbeidet til forskningsgruppen «War/Game».

” - utvikling av ulike former for samarbeid om infra- strukturløsninger.”

Regjeringens strategi for freds- og menneskerettighetssentrene

Bygninger og samlinger

I 2013 startet Narviksenteret arbeidet med oppføringen av nye lokaler i prosjektet Nye Narvik Torv- det 4. Hjørnet etter at vår seksjon (3000 m²) ble finansiert gjennom tilskudd fra Staten ved Kunnskapsdepartementet på kr. 92,2 millioner og LKAB på kr. 5,0 millioner. Bygget sto ferdig i april 2016 og nye utstillinger ble etablert sommeren 2016. Det er et teknisk krevende bygg med mange brukere og funksjoner sammen med de øvrige seksjonseierne har vi hatt pågående arbeid for å tilpasse og legge til rette for en best mulig drift for alle parter. Det ble i løpet av 2017 levert revisorattestert sluttrapport både for bygge- og utstillingsprosjekt. Driften av bygget håndteres av seksjonssameiet.

Etter avtale forvalter Narviksenteret gjenstandssamlingen til stiftelsen Nordland Røde Kors Krigsmuseum. På grunn av manglende ressurser over mange år er det et betydelig etterslep på samlingsforvaltningen. Med de nye lokalene er alle gjenstander sikret, men mye arbeid gjenstår på registrering, katalogisering og digitalisering. I samarbeid med de andre museene i Nordland er det nå gjennomført et prosjekt for felles retningslinjer for samlingsforvaltning og oppgavedeling.

Bildetekst: "Zona" - den delen av utstillingene ved Narvik Krigsmuseum som tar opp universelle spørsmål knyttet til krig, fred og menneskerettigheter.
Foto: K. Punsvik.

” – utnytte og videreutvikle det faglige samarbeidet mellom sentrene.”

Regjeringens strategi for freds- og menneskerettighetssentrene

Samarbeid

Bak navnet Narviksenteret ligger tanken om at organisasjonen skal samle relevante ressurser. For å gjøre dette trengs godt og omfattende nettverksarbeid. Som det fremgår over har vi gjennomført en rekke aktiviteter i samarbeid med andre organisasjoner i inn- og utland.

I tillegg til dette har det vært fokus på økt samarbeid med de øvrige freds- og menneskerettighetssentrene og det har vært utstrakt kontakt på direktør-nivå om flere saker, blant annet dialogen med Kunnskapsdepartementet som ble lagt frem i oktober.

Narviksenteret var vertskap for det årlige formidler-nettverket som sentrene har dannet og flere organisasjoner har sluttet seg til. Totalt deltok 24 formidlere på møtet.

Relasjonen til Nordland Røde Kors står i en særstilling for Narviksenteret og i 2017 ble det signert en formalisert samarbeidsavtale med Norges Røde Kors, Nordland Røde Kors og Stiftelsen Nordland Røde Kors Krigsmuseum. Narviksenteret var vertskap for deler av 100-årsjubileet for Narvik Røde Kors.

Narviksenteret har samarbeidsavtaler med UiT og Nord Universitet. Vi samarbeider med de omliggende region-museene og deltar på de halvårlige dialogmøtene mellom museumsdirektørene og Nordland fylkeskommune. Det er inngått samarbeidsavtale med det Polske Marinemuseet i Gdynia i 2017.

Narviksenteret er blant annet medlem av:

- Norges Museumsforbund
- ICOM
- Det Norsk-Russiske museum-snettverket for nordlige museer
- Reiselivsklyngen InnOpp
- Narvik Næringsforening
- Visit Narvik

” – utvikling av god kvalitet på digitale læringsressurser.”

Regjeringens strategi for freds- og menneskerettighetssentrene

Digitalisering, robotisering og deling

Etableringen av ny organisasjon i nye lokaler representerte en unik mulighet for å gå gjennom organisering og drift. Som et resultat av dette har vi hentet ut betydelige effektiviseringsgevinster som har gjort oss i stand til å fokusere mer av ressursene mot kjernetjenester som formidling og dokumentasjon.

Dette omfatter blant annet det følgende:

- Felles resepsjon og butikk i samarbeid med Visit Narvik, inkludert automatisert adgangskontroll og billettløsning og nytt felles kassesystem.
- Elektronisk arkivsystem klargjort for drift fra 1.1.18.
- Kontorsystemer etablert i skytjenester
- Samarbeid om IT-drift med Narvik kommune.
- Alle IT-baserte installasjoner driftes av eksternt leverandør.
- Samarbeid med øvrige brukere om drift av bygg, renhold m.m.

Resultatregnskap

Narviksenteret – Nordnorsk stiftelse for historieformidling, menneskerettigheter og fredsbygging

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2017	2016
Salgsinntekt	4	2 214 687	1 702 942
Annen driftsinntekt	4	14 886 466	11 739 897
Sum driftsinntekter		17 101 153	13 442 839
Varekostnad		78 665	45 691
Lønnskostnad	2	5 359 375	5 065 041
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	7	5 515 834	2 911 383
Annen driftskostnad	2	5 454 066	4 811 700
Sum driftskostnader		16 407 940	12 833 815
Driftsresultat		693 213	609 024
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		702	44 816
Annen finansinntekt		12 266	5 903
Annen rentekostnad		156 220	80 969
Annen finanskostnad		28 913	1 127
Resultat av finansposter		-172 164	-31 376
Ordinært resultat		521 049	577 648
Ordinært resultat		521 049	577 648
Årsresultat		521 049	577 648
Overføringer			
Avsatt til annen egenkapital		521 049	577 648
Sum overføringer		521 049	577 648

Balanse

Narviksenteret – Nordnorsk stiftelse for historie-
formidling, menneskerettigheter og fredsbygging

Eiendeler	Note	2017	2016
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom	7	106 001 999	107 355 096
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	7	4 517 435	6 105 015
Sum varige driftsmidler	7	110 519 434	113 460 112
Sum anleggsmidler		110 519 434	113 460 112
Omløpsmidler			
Lager av varer og annen beholdning		298 321	134 203
Fordringer			
Kundefordringer		500 349	711 033
Andre kortsiktige fordringer		333 006	1 013 801
Sum fordringer		833 355	1 724 834
Bankinnskudd, kontanter o.l.	3	393 533	22 769
Sum omløpsmidler		1 525 209	1 881 806
Sum eiendeler		112 044 643	115 341 918

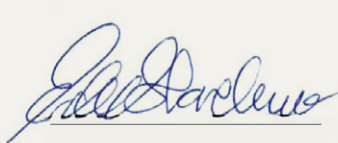
Balanse

Narviksenteret – Nordnorsk stiftelse for historieformidling, menneskerettigheter og fredsbygging

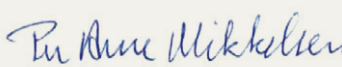
Egenkapital og gjeld	Note	2017	2016
Innskutt egenkapital			
Grunnkapital	5	200 000	150 000
Sum innskutt egenkapital		200 000	150 000
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		1 758 014	1 286 965
Sum opptjent egenkapital		1 758 014	1 286 965
Sum egenkapital		1 958 014	1 436 965
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Andre avsetninger for forpliktelser	8	105 573 853	109 243 786
Sum avsetning for forpliktelser		105 573 853	109 243 786
Gjeld til kredittinstitusjoner	9	3 010 000	3 010 000
Sum annen langsiktig gjeld		3 010 000	3 010 000
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		264 395	533 965
Skyldig offentlige avgifter		238 858	227 161
Annen kortsiktig gjeld	6	999 523	890 040
Sum kortsiktig gjeld		1 502 776	1 651 167
Sum gjeld		110 086 629	113 904 953
Sum egenkapital og gjeld		112 044 643	115 341 918

Narvik, 20.03.2018

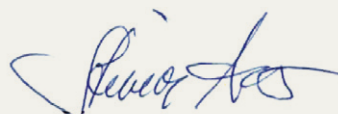
Styret i Narviksenteret - Nordnorsk stiftelse
for historiefremføring, menneskerettigheter
og fredsbygging

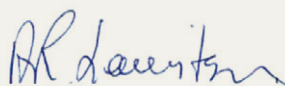
Edel Storelvmo
Styreleder

Per Arne Mikkelsen
Nestleder

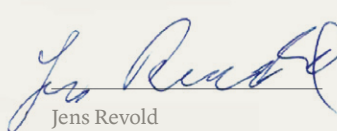
Steinar Aas
Styremedlem

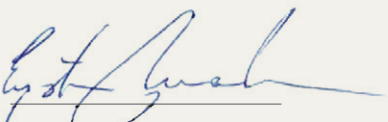
Ann-Rigmor Lauritsen
Styremedlem

Per Henrik Mørk
Styremedlem

Jens Revold
Styremedlem

Eystein Markusson
Direktør

Note 1

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven. Det er utarbeidet etter norske regnskapsstandarder.

Driftsinntekter og kostnader

Inntektsføring skjer etter opptjeningsprinsippet som normalt vil være leveringstidspunktet for varer og tjenester. Kostnader medtas etter sammenstillingsprinsippet, dvs. at kostnader medtas i samme periode som tilhørende inntekter inntektsføres.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er uansett klassifisert som omløpsmidler.

Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives

planmessig. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Enkelte poster er vurdert etter andre regler. Postene det gjelder vil være blant de postene som omhandles nedenfor.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives over forventet økonomisk levetid. Avskrivningene er som hovedregel fordelt lineært over antatt økonomisk levetid.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Note 2

Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.m.

Lønnskostnader	2017	2016
Lønninger	4414 065	4 213 592
Arbeidsgiveravgift	261 258	251 224
Pensjonskostnader	522 516	445 498
Andre ytelser	161 536	142 779
Sum	5 359 375	5 053 092

Gjennomsnittlig antall årsverk: 15

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styre
Lønn og godtgjørelse	824 855	0
Pensjonsutgifter	91 000	0

Pensjonsforpliktelser

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Revisor

Kostnadsført revisjonshonorar for 2017 utgjør kr 68 850. I tillegg kommer honorar for andre tjenester med kr 16 503.

Note 3**Bunde bankmidler
og garantistillelser**

Av selskapets bankinnskudd er kr 172 938 bundet på konto for skattetrekk.

Note 4**Tilskudd og driftsinntekter**

	2017	2016
Tilskudd Kunnskapsdepartementet	6 898 000	6 487 000
Tilskudd Barne- og ungdomsdep.	663 207	1 191 557
Tilskudd Narvik kommune	250 000	250 000
Tilskudd Forsvarsdep.	511 000	494 000
Tilskudd bygg periodisert	1 732 178	1 010 437
Tilskudd utstilling periodisert	3 212 755	1 810 912
Norges Forskningsråd	400 000	
Riksantikvaren	213 214	
Andre tilskudd	945 230	372 850
Billettinntekter	1 711 964	1 213 746
Inntekt varesalg	218 488	92 807
Inntekt tjenestesalg	104 194	63 842
Leieinntekter	39 000	121 140
Andre driftsinntekter	201 924	334 547
Sum tilskudd, refusjon og inntekter	17 101 154	13 442 838

Note 5

Grunnkapital

Spesifikasjon av stiftere	
Narvik kommune	50 000
Nordnorsk Fredssenter	50 000
Stiftelsen Nordland Røde Kors Krigsmuseum	50 000
Forhøyelse ved fondsemisjon	50 000
Sum grunnkapital	200 000

Nordnorsk Fredssenter ble innlemmet i stiftelsen pr. 1.1.2010.

Note 6

Annen kortsiktig gjeld

	2017	2016
Påløpne feriepenger	519 335	512 289
Periodisert tilskudd	370 362	285 409
Annen kortsiktig gjeld	17985	500
Påløpte kostnader	91 842	91 842
Sum	999 523	890 040

Note 7

Anleggsmidler

	Bygninger og tomter	Driftsløsøre, inventar ol.	Tekniske installasjoner
Anskaffelseskost pr. 01.01.17	72 374 762	7 219 250	20 413 394
+ Tilgang kjøpte anleggsmidler	844 592	376 282	181 876
= Anskaffelseskost 31.12.17z	73 219 354	7 595 532	20 595 271
Akkumulerte avskrivninger 31.12.17	1 151 370	3 078 097	1 623 351
= Bokført verdi 31.12.17	72 067 984	4 517 435	18 971 920
Årets ordinære avskrivninger	729 184	1 963 862	1 027 961
Økonomisk levetid	20-100 år	3-10 år	20 år
		Utstilling	Sum
Anskaffelseskost pr. 01.01.17		16 539 088	116 546 495
+ Tilgang kjøpte anleggsmidler		1 172 406	2 575 156
= Anskaffelseskost 31.12.17		17 711 494	119 121 651
Akkumulerte avskrivninger 31.12.17		2 749 399	8 602 217
= Bokført verdi 31.12.17		14 962 095	110 519 434
Årets ordinære avskrivninger		1 794 827	5 515 834
Økonomisk levetid		3-10 år	

Note 8**Andre avsetninger til forpliktelser**

	2017	2016
Periodisert tilskudd byggeprosjekt	89 394 520	91 126 698
Periodisert tilskudd utstilling	15 590 166	17 457 921
Andre avsetninger for forpliktelser	589 167	659 167
Sum	105 573 853	109 243 786

Note 9**Annen kortsiktig gjeld**

	2017	2016
Periodisert tilskudd byggeprosjekt	3 010 000	3 010 000
Sum annen langsiktig gjeld	3 010 000	3 010 000

Stiftelsen Narviksenteret

Kongensgate 39
Pb. 513, 8507 Narvik
+47 769 44 426
post@narviksenteret.no
www.narviksenteret.no